

dubbelportret

Leeftijdsgrens bevolkingsonderzoek

Tekst: Resi Lankester – Foto's: Martijn de Vries

Naam: **Frieda Menco**
Leeftijd: **86 jaar**
Mammografie: **jaarlijks**
Bevolkingsonderzoek borstkanker:
'geen leeftijdsgrens'

Verhip, dacht ik op mijn 73e. Ik ben al drie jaar niet opgeroepen voor het bevolkingsonderzoek. Dus ik maakte een afspraak voor een mammografie, op een vrijdagmiddag. Er was geen enkele aanleiding voor, behalve dan dat ik het tot mijn 70e, toen nog de leeftijd waarop je voor het laatst werd opgeroepen, altijd heb laten doen. Op maandag werd ik gebeld door de huisarts. 'Nou, ze werken in elk geval wel door in het weekend', was mijn eerste reactie. De uitslag bleek niet goed. "U moet niet schrikken, maar de uitslag is toch iets anders dan de vorige keer", zei de arts. De tumor bleek vier millimeter te zijn.

Kwaad was ik niet, nee, dat kwam pas later. Misschien omdat ik toen nog niet beseftte hoe jong ik nog was, op mijn 73e. Ik dacht dat ik oud was, maar ik heb sindsdien nog zoveel nieuwe dingen gedaan in mijn leven. Zoals aan studenten van de organisatie Humanity in Action mijn levensverhaal vertellen, onder meer over mijn verblijf in Auschwitz. En met hen praten over discriminatie en racisme. Beide spelen een grote rol in mijn leven. Een leeftijdsgrens als deze is discriminatie.

Maar het is geen oud zeer dat ik voel. Het is nieuw zeer. Daarom besloot ik ook mee te doen aan het proces tegen de staat, over het wel of niet handhaven van de leeftijdsgrens voor de oproep voor het bevolkingsonderzoek. Waarom zou een vrouw maar tot haar 75e worden opgeroepen? Omdat de tumor minder hard groeit op late leeftijd? Van bevriende oncologen en radiologen hoor ik dat daar de meningen over verdeeld zijn. Is elk lichaam niet anders? Het geeft mij in ieder geval het gevoel dat men vindt dat vrouwen na hun 75e niet meer de moeite waard zijn. In die zin is dit echt een keuze van een mannenmaatschappij. Tijdens het procederen destijds, bleek de advocaat van de tegenpartij een vrouw. In de pauze legde ze even haar hand op mijn schouder. Ik interpreteerde dat als een signaal dat ze diep van binnen aan onze kant stond.

*'Een
leeftijdsgrens
als deze is
discriminatie'*

*'Ik zou het
fijner vinden
om standaard
een oproep te
krijgen'*

Naam: **Marieke de Jonge-Blom** • Leeftijd: **42** • Mammografie: **tweejaarlijks**

'Kleine verkalkinkjes', wees de mammografie uit in 2005. Voor het eerst van mijn leven had ik een knobbeltje gevoeld en ben ik meteen naar de huisarts gestapt. Ik werd gelukkig gerustgesteld; meer dan verkalking, net als bij een kraan, was er niet aan de hand. Toch werd me aangeraden vanaf dat moment elke twee jaar preventief een mammografie te laten doen. Mijn nieuwe huisarts die ik twee jaar later kreeg, was het daar niet mee eens. "We zijn niet zo'n voorstander van preventieve mammografie op jouw leeftijd."

Al snel daarna kreeg ik, toeval of niet, weer last van een knobbeltje en kon ik toch de controle laten doen. En weer werd ik gerustgesteld. In 2009: idem dito. En in 2011: weer een verdikking, maar nu een vrij grote. Behalve een mammografie was nu ook een biopsie nodig (waarbij een stukje weefsel wordt verwijderd om te onderzoeken, red.). Ik schrok me wild. Opeens werd er tegen me gezegd dat zo'n verkalking niks hoeft te betekenen, maar wel een voorstadium van kanker kan zijn. In al die jaren was het woord 'kanker' nog niet uitgesproken. De ochtend waarop we de uitslag zouden horen, zei ik tijdens het tandenpoetsen tegen mijn man: "Weet je wel dat ons

leven over een paar uur compleet anders kan zijn?" Gelukkig: weer was er niks aan de hand, óók geen verhoogd risico, ik blijf mastopathie te hebben, een verzamelnaam voor goedaardige aandoeningen in het borstklierweefsel. Dat kunnen knobbeltjes of andere onregelmatigheden zijn, soms ook pijnlijk, maar gevaarlijk is het dus niet.

Hoewel ik het geen probleem vind om weer bij mijn huisarts aan te kloppen als ik me zorgen maak, zou ik het fijner vinden om standaard een oproep te krijgen. Wat niet betekent dat iedereen dat wil. Ik sprak laatst een vrouw die riep: "Ik weet helemaal niet of ik ga als ik 50 ben!" Ergens snap ik dat wel. Als je klachten hebt, ga je naar de huisarts, ongeacht je leeftijd. En als je geen klachten hebt, waarom dan opeens wel gaan omdat de overheid het voorstelt?

Voor mij persoonlijk is het anders; ik heb liever een onderzoek te veel dan te weinig. En ik ga er maar van uit dat het niet voor niks is dat je juist in die levensfase wordt opgeroepen. Het is wel wrang dat er een grens aan zit. Ik kan op mijn leeftijd nog heel kordaat zelf naar de huisarts stappen, maar dat wordt misschien lastiger als je 75-plus bent.' •